Dosarul nr. 21r-1946/23 Judecător: Veaceslav Caragia
nr. electronic 1-22189763-02-21r-20072023 Judecătoria Orhei, sediul Central

**D E C I Z I E**

15 februarie 2024 mun. Chişinău
Colegiul Penal al Curţii de Apel Chişinău
Având în componenţa sa pe:
Preşedintele şedinţei de judecată, judecătorul Silvia Cecan
Judecătorii Liubovi Brînza
Ecaterina Palanciuc

Judecând în ordine de recurs, recursul avocatului Boris Bulbuc în interesele condamnatului Negru ***** și recursul directorului Penitenciarului nr. 18 Brănești, comisar principal de justiție, Savca Eugeniu, declarate împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 3 iulie 2023, prin care s-a admis parţial plângerea condamnatului Negru ***** ***** declarată împotriva administraţiei instituţiei penitenciare, Penitenciarul nr. 13 Chişinău şi Penitenciarul nr. 18 Brăneşti, cu privire la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, s-a constatat faptul că, condamnatul Negru ***** *****, născut la *****, a fost deţinut în Penitenciarul nr. 18 Brăneşti, perioada continuă de la 17.03.2022 până în prezent 03.07.2023, pe o perioadă totală de 473 zile, în calitate de condamnat, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din CEDO, în condiţiile art. $473^4$ alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Negru ***** *****, născut la *****, cu 47 (patruzeci şi şapte) zile, pentru perioada de 473 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenţie *****, în calitate de condamnat, în condiţii contrare prevederilor art.3 din CEDO, în privinţa perioadei de 3 (trei) zile calculate în condiţiile art. $473^4$ alin. (4) din Codul de procedură penală, (din perioada de 473 zile şi care nu au putut fi împărţite la 10), s-a dispus compensarea acestora în valoare bănească în beneficiul condamnatului Negru ***** *****, născut la *****, a sumei de bani în mărime de 150 (una sută cincizeci) lei, şi anume a câte o unitate convenţională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanţelor al RM, procesul la cererea condamnatului Negru ***** ***** împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului

şi a libertăţilor fundamentale, în partea perioadei sale de detenţie în Penitenciarul nr. 13 Chişinău şi Penitenciarul nr. 18 Brăneşti în perioada de la 06.09.2019 până la 17.03.2022, s-a încetat, pe motivul că, pe marginea cerinţei date există o încheiere definitivă și irevocabilă.

Procedura de înștiințare a părților a fost îndeplinită.

Termenul de examinare a cauzei în instanța de fond, 28 decembrie 2023-3 iulie 2023, în instanța de recurs, 20 iulie 2023-15 februarie 2024.

Examinând probele din dosar, în raport cu argumentele invocate în recursul declarat, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău,-

**A C O N S T A T A T:**

1. La 28 decembrie 2022, în Judecătoria Orhei, sediul Central, a parvenit spre examinare plângerea condamnatului Negru ***** *****, împotriva administraţiei instituţiilor penitenciare, Penitenciarul nr. 13 Chişinău şi Penitenciarul nr. 18 Brăneşti, referitor la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.
2. Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 3 iulie 2023, s-a admis parţial plângerea condamnatului Negru ***** ***** declarată împotriva administraţiei instituţiei penitenciare, Penitenciarul nr. 13 Chişinău şi Penitenciarul nr. 18 Brăneşti, cu privire la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, s-a constatat faptul că, condamnatul Negru ***** *****, născut la *****, a fost deţinut în Penitenciarul nr. 18 Brăneşti, perioada continuă de la 17.03.2022 până în prezent 03.07.2023, pe o perioadă totală de 473 zile, în calitate de condamnat, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din CEDO, în condiţiile art. $473^4$ alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Negru ***** *****, născut la *****, cu 47 (patruzeci şi şapte) zile, pentru perioada de 473 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenţie *****, în calitate de condamnat, în condiţii contrare prevederilor art.3 din CEDO, în privinţa perioadei de 3 (trei) zile calculate în condiţiile art. $473^4$ alin. (4) din Codul de procedură penală, (din perioada de 473 zile şi care nu au putut fi împărţite la 10), s-a dispus compensarea acestora în valoare bănească în beneficiul condamnatului Negru ***** *****, născut la *****, a sumei de bani în mărime de 150 (una sută cincizeci) lei, şi anume a câte o unitate convenţională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanţelor al RM, procesul la cererea

condamnatului Negru ***** ***** împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în partea perioadei sale de detenţie în Penitenciarul nr. 13 Chişinău şi Penitenciarul nr. 18 Brăneşti în perioada de la 06.09.2019 până la 17.03.2022, s-a încetat, pe motivul că, pe marginea cerinţei date există o încheiere definitivă și irevocabilă.

3. Nefiind de acord cu încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Central din 3 iulie 2023, avocatul Boris Bulbuc în interesele condamnatului Negru ***** a înaintat cerere de recurs prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii și remiterea cauzei la rejudecare.
4. În motivarea recursului s-a invocat că la analiza condiţiilor de cazare a deţinutului, instanţa de judecată va face trimitere la Hotărârea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnaţi, care în punctul 464 stipulează că ”Fiecare deţinut se asigură cu spaţiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătraţi, care trebuie să Fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor dc construcţii”. Cu referire la acest aspect, în Raportul anual pentru anul 2017 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane şi Degradante, în care a fost subliniat că, starea spaţiului de locuit pentru deţinut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deţinuţi din celulele instituţiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, şi ţinând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puţin 4 m2 de spaţiu locativ per deţinut şi de a revizui, în consecinţă, capacitatea oficială a instituţiilor penitenciare. Spaţiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.
5. Întru susţinerea acestui raţionament, CEDO a explicat că dacă există o dispută cu ivire la condiţiile de detenţie între părţi, nu este necesar să se constate veridicitatea ecărvii element litigios: atunci când alegaţia gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art. 3 din Convenţie. Este cazul când statul este unicul care ţine informaţii susceptibile de a confirma sau respinge alegaţiile reclamantului.
6. Astfel, instanţa de fond urma să constate faptul că, condamnatul Negru *****, a stat în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului si a libertăţilor fundamentale pentru perioada totală de detenţie ca condamnat în care s-a aflat în detenţie cu statul de condamnat, în Penitenciarul nr. 13 Chişinău în perioada 01.02.2021-17.03.2022 şi în

Penitenciarul nr. 18, Brăneşti în perioada perioada continuă de la a 17.03.2022 până în prezent 03.07.2023, cu calcularea a 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie.

7. De asemenea, încheierea judecătorului de instrucție a fost contestată cu recurs și de către directorul Penitenciarului nr. 18 Brănești, comisar principal de justiție, Savca Eugeniu a înaintat cerere de recurs prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii și pronunțarea unei noi hotărîri prin care plîngerea să fie respinsă.
8. În motivarea recursului s-a invocat că ținând cont de tipul penitenciarului, deţinutului i-a fost acordat minimul de condiţii pentru executarea detenţiei, iar instanţa de judecată, la evaluarea condiţiilor de detenţie, urma să ţină cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum şi de perioada în care a fost deţinut în condiţiile contestate, mai mult, condamnatul nu a fost marginalizat.
9. Examinând recursurile, Colegiul penal ajunge la concluzia de a respinge recursul avocatului Boris Bulbuc în interesele condamnatului Negru ***** și recursul directorului Penitenciarului nr. 18 Brănești, comisar principal de justiție, Savca Eugeniu, declarate împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 3 iulie 2023, ca nefondate, cu menținerea fără modificări a acestei încheieri.
10. Potrivit art. 3 alin.(1) din Codul de procedură penală, în desfăşurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanţa judecătorească.
11. Art. V alin.(2) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală şi a Codului contravenţional) nr. 245 din 31.07.2023 (în vigoare 22.08.2023), pledează că la data intrării în vigoare a prezentei legi, recursurile declarate în cauzele penale şi contravenţionale pentru care au fost stabilite data şedinţei de judecată se examinează conform procedurii de până la intrarea în vigoare a prezentei legi.
12. La fel, conform art. 447 alin. (1) și alin. (2) din Codul de procedură penală, recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezenţa părţilor la proces. Instanţa de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părţilor la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinţei.
13. Astfel, cu respectarea prevederilor legale menționate supra, avînd în vedere că data ședinței de examinare a prezentei cereri de recurs a fost stabilită după intrarea în vigoare a legii nr. 245 din 31.07.2023, Colegiul va dispune examinarea cauzei în lipsa participanților la proces.
14. În conformitate cu dispozițiile art. 449 din Codul de procedură penală, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat; recursul este

depus peste termen; recursul este inadmisibil; admite recursul, casând hotărârea, parțial sau integral, şi ia una din următoarele soluții: dispune achitarea persoanei sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod, rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, dispune rejudecarea cauzei de către instanța de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare. Adoptarea deciziei şi întocmirea acesteia se efectuează în conformitate cu prevederile art.417 şi 418, care se aplică în mod corespunzător.

15. Subsecvent normei citate, instanța de recurs, în conformitate cu prevederile art. 449 alin.(1) pct. 1) lit. a) din Codul de procedură penală, respinge recursul ca fiind nefondat şi menține hotărârea atacată.
16. Prin sentinţa Judecătoriei Străşeni, sediul Călăraşi din 31.12.2020, Negru ***** a fost recunoscut vinovat de comiterea infracţiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal, cu stabilirea unei pedepse prin prisma art. 85 alin. (1) Cod penal (sentinţa Judecătoriei Chişinău, sediul Buiucani din 19.12.2017), de 10 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Prin decizia Curţii de Apel Chişinău din 28.11.2017, a fost menţinută Sentinţa Judecătoriei Chişinău, sediul Central din 22.05.2017, fără modificări.
17. Iar, prin sentinţa Judecătoriei Chişinău, sediul Buiucani din 22.03.2021, Negru ***** a fost recunoscut vinovat de comiterea infracţiunii prevăzute de art. 187 alin. (2) lit. b), e), f) Cod penal, cu stabilirea unei pedepse prin prisma art. 84 alin. (4) Cod penal (sentinţa Judecătoriei Străşeni, sediul Călăraşi din 31.12.2020), de 5 ani 8 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.
18. Prin sentinţa Judecătoriei Ungheni, sediul Central din 24.05.2021, Negru ***** a fost recunoscut vinovat de comiterea infracţiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, cu stabilirea unei pedepse prin prisma art. 84 alin. (4) Cod penal (sentinţa Judecătoriei Străşeni, sediul Călăraşi din 31.12.2020), de 1 an 2 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.
19. Iar, prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul Central din 22.06.2022, a fost admis demersul Penitenciarului nr. 18 - Brăneşti privind cumularea pedepselor în privinţa condamnatului Negru *****. În conformitate cu art. 84 alin. (4) Codul penal, la pedeapsa stabilită prin sentinţa Judecătoriei Ungheni, sediul Central din 24.05.2021, se cumulează parţial pedeapsa stabilită prin sentinţa Judecătoriei Chişinău, sediul Buiucani din 22.03.2021, stabilindu-i condamnatului Negru ***** o pedeapsă definitivă de 6 (şase) ani şi 3(trei) luni închisoare, cu ispăşirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei cu închisoare lui Negru *****, a-l calcula începând cu 29.06.2022, incluzând în termenul ispăşirii pedepsei perioada aflării în detenţie din 03.09.2019 până la 29.06.2022.

20. Prin încheierea Judecătoriei Chişinău, sediul Ciocana din 08.04.2022, s-a admis parţial plângerea petiţionarului Negru ***** *****, născut la *****, împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitor la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, după cum succedă: S-a constatat faptul că, petiţionarul Negru ***** *****, născut la *****, a fost deţinut în Penitenciarul nr. 13 Chişinău, pe o perioadă de 409 (patru sute nouă) zile în calitate de condamnat, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale. S-a respins plângerea petiţionarului Negru ***** *****, născut la *****, în partea reducerii pedepsei pentru detenţie în Penitenciarul nr. 13 Chişinău în perioada 01.02.2021-17.03.2022, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, ca fiind neîntemeiată la această etapă. S-a respins plângerea petiţionarului Negru ***** *****, născut la *****, împotriva administraţiei instituţiei penitenciare în partea referitoare la condiţiile de detenţie din Penitenciarul nr. 18 Brăneşti care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, ca fiind nefondată. S-a respins plângerea petiţionarului Negru ***** *****, născut la *****, împotriva administraţiei instituţiei penitenciare în partea referitoare la condiţiile de detenţie în Penitenciarul nr. 13 Chişinău pentru perioadele întrerupte: 06.09.2019-02.03.2020; 18.05.2020-06.07.2022, ca fiind depusă tardiv.

21. Iar, prin decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău din 18.05.2023, a fost respins ca nefundat recursul declarat de Penitenciarul nr. 13 Chişinău. S-a menţinut fără modificări încheierea Judecătoriei Chişinău (sediul Ciocana) din 08.04.2022.

22. Potrivit raportului nr.2/1367 din 16.03.2023, în privinţa condamnatului Negru ***** *****, începutul executării pedepsei condamnatului, se consideră din 03.09.2019, iar sfârşitul termenului executării pedepsei la 02.12.2025. Perioada detenţiei în instituţiile penitenciare, după cum urmează: în Penitenciarul nr. 13 Chişinău, perioada: 06.09.2019-24.12.2019, 18.05.2020-06.07.2020, 01.02.2021-02.12.2021, 16.12.2021, 25.03.2022, 03.10.2022-21.11.2022, în Penitenciarul nr. 16 Pruncul perioada: 24.12.2019-02.03.2020, 02.12.2021-16.12.2021, şi în ***** perioada: 02.03.2020-18.05.2020, 06.07.2020-01.02.2021, 25.03.2022-03.10.2022 şi 21.11.2022 - până în prezent.

23. Potrivit prevederilor art. 469 alin. (1) pct. $17^{1}$) din Codul de procedură penală, la executarea pedepsei, instanţa de judecată soluţionează chestiunile cu

privire la schimbările în executarea unor hotărâri, şi anume: constatarea condiţiilor de detenţie a condamnaţilor.

24. Conform prevederilor art. 470 alin. (1) din Codul de procedură penală, chestiunile privind executarea hotărârilor prevăzute la art. 469 alin. (1) pct. ... $17^1$) ... se soluţionează de către instanţa de judecată din raza de activitate a organului sau a instituţiei care execută pedeapsa.

25. În conformitate cu prevederile art. 471 alin. (1) şi art.$473^1$ din Codul de procedură penală, chestiunile specificate la art. 469 alin. (1) pct.$17^1$) se soluţionează de către judecătorul de instrucţie din instanţa în a cărei rază teritorială se află organul respectiv.

26. Prin Legea nr. 272, în vigoare din 01.01.2019, a fost operat remediu la nivel naţional cu privire la constatarea şi compensarea condiţiilor precare de detenţie din penitenciarele naţionale.

27. Potrivit art. $473^2$ alin. (1) din Codul de procedură penală, plângerea împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului sau ale prevenitului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială se află instituţia penitenciară în care se deţine condamnatul sau prevenitul ori, după caz, din care a fost eliberat.

28. În speță, Colegiul reține că în plângerea înaintată, petentul Negru ***** ***** solicită reducerea termenului din pedeapsa stabilită în baza circumstanţelor ce cad sub incidenţa prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în temeiul art.$473^2$ - $473^4$ din Codul de procedură penală, pentru aflarea sa în Penitenciarul nr. 13 Chişinău şi Penitenciarul nr. 18 Brăneşti, până în prezent.

29. Subsecvent, Colegiul reține că în plângerea înaintată, petentul Negru ***** *****, solicită reducerea termenului din pedeapsa stabilită în baza circumstanţelor ce cad sub incidenţa prevederilor art.3 din CEDO, pentru aflarea sa în perioada de detenţie în instituţiile penitenciare, Penitenciarul nr. 13 Chişinău şi Penitenciarul nr. 18 Brăneşti, în temeiul art. art.$473^2$-$473^4$ din Codul de procedură penală.

30. În continuare, instanța de recurs constată că prin încheierea Judecătoriei Chişinău, sediul Ciocana din 08.04.2022, s-a admis parţial plângerea condamnatului Negru ***** *****, împotriva administraţiei instituţiilor penitenciare, Penitenciarul nr. 13 Chişinău şi Penitenciarul nr. 18 Brăneşti, referitor la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO.

31. Astfel, se reţine că chestiunea cu privire la constatarea şi compensarea condiţiilor precare de detenţie din penitenciarele naţionale, în privinţa condamnatului, Negru ***** ***** şi anume referitor la constatarea condiţiile de detenţie în Penitenciarul nr. 13 Chişinău şi Penitenciarul nr. 18 Brăneşti, de până la 17.03.2022, care, conform jurisprudenţei CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din CEDO, a fost deja soluţionată de judecătorul desemnat cu atribuţii de judecător de instrucţie, prin încheierea Judecătoriei Chişinău, sediul Ciocana din 08.04.2022, astfel, motivele expuse în recursul avocatului nu pot fi reținute ca întemeiate.
32. Conform prevederilor art.$473^2$ alin.(5) din Codul de procedură penală, plângerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenţiei în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale sau în termen de 6 luni de la data când nu mai sunt deţinuţi în astfel de condiţii, dar nu mai târziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenţie.
33. Astfel, termenul stabilit de legiuitor prin art. $473^2$ alin. (5) din Codul de procedură penală, se va calcula prin prisma faptului, intrării în vigoare a Legii nr. 272, care se constatată a fi 01.01.2019.
34. Potrivit raportului nr.2/1367 din 16.03.2023, prezentat de administraţia instituţiei penitenciare nr.18 Brăneşti, în privinţa condamnatului Negru ***** *****, acesta a fost deţinut în instituţiile penitenciare, după cum urmează: în Penitenciarul nr. 13 Chişinău, perioada: 06.09.2019-24.12.2019, 18.05.2020-06.07.2020, 01.02.2021-02.12.2021, 16.12.2021, 25.03.2022, 03.10.2022-21.11.2022, în Penitenciarul nr. 16 Pruncul perioada: 24.12.2019-02.03.2020, 02.12.2021-16.12.2021, şi în ***** perioada: 02.03.2020-18.05.2020, 06.07.2020-01.02.2021, 25.03.2022-03.10.2022 şi 21.11.2022 - până în prezent.
35. Prin urmare, Colegiul constată că condamnatul Negru ***** *****, deţinut în Penitenciarul 18 Brăneşti, a depus în instanţa de judecată plângere ce se referă la condiţiile de detenţie din Penitenciarul nr. 13 Chişinău şi ***** şi care a fost înregistrată la Secţia de evidenţă şi documentare procesuală a Judecătoriei Orhei, sediul Central la 28.12.2022.
36. Astfel, se stabileşte că, plângerea condamnatului Negru ***** *****, a fost depusă pe parcursul detenţiei în condiţii contrare art.3 CEDO, iar în asemenea împrejurări, cu trimitere la faptul că art. $473^2$-$473^4$ din Codul de procedură penală, au fost introduse prin Legea nr. 272 din 29.11.2018, în vigoare din 01.01.2019, se constată că, prevederile art. $473^2$ alin. (5) din Codul de procedură penală, au fost respectate pe deplin, astfel, se apreciază depunerea plângerii, ca fiind în termenul prevăzut de lege.

37. Conform prevederilor art. $473^4$ alin.(4) din Codul de procedură penală, în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art. $473^2$ alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-i-se de la 1 la 3 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ.
38. Potrivit dispoziţiilor art. $473^4$ alin.(6) din Codul de procedură penală, în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art. $473^2$ alin. (3), preveniţii sânt despăgubiţi în conformitate cu art. 385 alin.(5) şi (6) sau, după caz, aceştia pot înainta o acţiune civilă.
39. Potrivit art. 385 alin. (5) şi (6) din Codul de procedură penală, în cazul constatării încălcării drepturilor privind condiţiile de detenţie, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, reducerea pedepsei se va calcula în felul următor: două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv.
40. În temeiul prevederilor art. $473^2$ alin.(3) din Codul de procedură penală, condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.
41. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menţionat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, articolul 3 al Convenţiei consfinţeşte una din cele mai fundamentale valori ale unei societăţi democratice.
42. Aceasta interzice, în termeni absoluţi, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanţe şi de comportamentul victimei (cauza Mozer c. Republicii Moldova şi Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62).
43. La constatarea condiţiilor de detenţie, instanţa naţională va ţine cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidenţa articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanţele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătăţii victimei (cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63).
44. CtEDO a constatat că anumite condiţii de trai ale deţinuţilor constituie tratamente inumane şi/sau degradante, şi anume: suprapopularea din penitenciare - consideră că fiecare deţinut trebuie să aibă un spaţiu de cel puţin 4 m2 (cauza Ostrovar v. Republica Moldova, hotărârea din 13.09.2005, § 80); celulele nedotate (cauza Becciev v. Republica Moldova, hotărârea din

04.10.2005, § 46), cu acces limitat sau lipsa accesului la lumina zilei (cauza Alver v. Republica Moldova, hotărârea din 08.11.2005, § 53), puţin sau deloc încălzite, fără sistem de ventilare, insalubre; lipsa posibilităţilor de recreare; lipsa hranei (cauza Becciev v. Republica Moldova, hotărârea din 04.10.2005, § 43- 44); lipsa unei asistenţe medicale corespunzătoare (cauza Holomiov v. RM, 07.11.2006, § 120-121).

45. Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o intensitate care să depăşească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigenţele detenţiei, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare (cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94). Atunci când sunt evaluate condiţiile de detenţie, trebuie luate în consideraţie efectele cumulative ale acestor condiţii, precum şi durata detenţiei (Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80).

46. Curtea a considerat un tratament ca fiind „degradant", atunci când s-a cauzat victimelor sentimente de frică, îngrijorare şi inferioritate capabile să le umilească şi să le înjosească (Kudla v. Poland [GC], nr. 30210/96, § 92, ECHR 2000-XI). Pentru a determina dacă o anumită formă de tratament este „degradantă" în sensul articolului 3, Curtea va lua în calcul dacă scopul acestui tratament a fost de a umili şi înjosi persoana şi dacă, în ceea ce priveşte consecinţele, acest tratament a afectat negativ personalitatea ei, într-un mod incompatibil cu articolul 3. Chiar şi absenţa unui asemenea scop nu poate exclude categoric o constatare a violării articolului 3 (Raninen v. Finland, hotărâre din 16 decembrie 1997, Reports of Judgments and Decisions, 1997-VIII, pp. 2821-22, § 55, şi Peers v. Greece, nr. 28524/95, § 74, ECHR 2001-III).

47. În aceeași ordine de idei, Colegiul reține că condamnatul Negru ***** *****, în plângerea înaintată, a solicitat aplicarea în privinţa ultimului a prevederilor art. $473^2$-$473^4$ din Codul de procedură penală, cu reducerea termenului general din pedeapsa stabilită în baza circumstanţelor ce cad sub incidenţa prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în partea ce ţine de condiţiile de detenţie din Penitenciarul nr. 13 Chişinău şi Penitenciarul nr. 18 Brăneşti, pentru perioada deţinerii până în prezent. S-a invocat că, în celule erau condiţii igienice şi sanitare rele, fiind supraaglomerate celulele.

48. În context, instanța reține că condamnatul Negru ***** *****, s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr. 13 Chişinău şi Penitenciarul nr. 18 Brăneşti, pe perioada de la 17.03.2022 până în prezent 03.07.2023, în total o perioadă de 473 zile.

49. Colegiul reiterează că prin încheierea Judecătoriei Chişinău, sediul Ciocana din 08.04.2022, instanța s-a expus asupra perioadei de detenţiei a condamnatului Negru ***** *****, din Penitenciarul nr. 13 Chişinău şi Penitenciarul nr. 18 Brăneşti, cu referitor la constatarea condiţiilor de detenţie de până la 17.03.2022, prin urmare, la caz nu sunt aplicabile prevederile art. 385 alin.(5) din Codul de procedură penală.
50. În partea ce ţine de condiţiile de detenţie contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale din Penitenciarul nr. 13 Chişinău şi Penitenciarul nr. 18 Brăneşti, privind supraaglomerarea, Colegiul indică că potrivit Hotărârii Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnaţi, la punctul 464, se stipulează că ”Fiecare deţinut se asigură cu spaţiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 m.p., care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcţii”.
51. În Raportul anual pentru anul 2017 şi 2018 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane şi Degradante, în care a fost subliniat că, starea spaţiului de locuit pentru deţinut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deţinuţi din celulele instituţiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, şi ţinând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puţin 4 m2 de spaţiu locativ per deţinut şi de a revizui, în consecinţă, capacitatea oficială a instituţiilor penitenciare. Spaţiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.
52. Totodată, la aprecierea încălcării art. 3 CEDO nu pot fi luate în consideraţie doar criteriile principale cum ar fi: suprafaţa ce revine fiecărui deţinut, condiţii sanitare, dar şi sistemul de canalizaţie, cantitatea şi calitatea hranei, accesul la servici medicale, accesul permanent la apă pentru respectarea igienei personale, existenţa lingeriei de pat, a hainelor, care în general în sistemul penitenciar din RM nu ating un prag minim de suficienţă.
53. Totodată, reieşind din situaţia descrisă în rapoartele prezentate, este evident că cel puţin sub aspectul detenţiei în condiţii de supraaglomerare, accesul la apă potabilă, la duş, faţă de condamnat nu a fost respectată pe perioada de detenţie.
54. Contrar recomandărilor pre citate, studiind raportul prezentat de către administraţia instituţiei penitenciare *****, Colegiul reține că s-a prezentat o informaţie generală cu privire la suprafaţa ce revine unui deţinut în celulele în care a fost deţinut Negru ***** *****, din care reiese suprafaţa de sub limita minimă de 4 m2, per deţinut, nefiind probată şi respectarea condiţiilor referitor la accesul la lumina de zi, indicându-se că iluminarea este asigurată atât natural prin intermediul geamurilor cât şi artificial prin intermediul instalaţiilor

electrice, că ventilarea era artificială, că deţinuţii sunt asiguraţi cu minimul necesar pentru trai, că deţinuţii zilnic sunt verificaţi de către personalul medical cu acordarea ajutorului medical ori de câte ori este nevoie sau la cerere, or sarcina probaţiunii lipsei de încălcare a condiţiilor de detenţie invocate de condamnat sau prevenit şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine reprezentantului administraţiei instituţiei penitenciare (art.$473^3$ alin. (2) din Codul de procedură penală).

55. Astfel, în prezența circumstanțelor expuse supra instanța indică că alegaţiile reprezentatului Penitenciarului nr.18, la aceste aspecte, sunt declarative şi lipsite de suport probatoriu.

56. Cu referire la celelalte alegaţii ale condamnatului referitor la condiţiile sanitare şi igienice, sistemul de canalizaţie şi aerisire, alimentaţia, accesul la apă potabilă, Colegiul menţionează că, probele anexate la raport nu combat argumentele petentului Negru ***** *****, iar ca urmare se consideră că, dificultăţile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenţiei sale în Penitenciarul nr. 13 Chişinău şi Penitenciarul nr. 18 Brăneşti, au depăşit nivelul inevitabil de suferinţă inerent detenţiei şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenţie, aceste condiţii fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

57. În susţinerea temeiniciei plângerii depuse Negru ***** *****, Colegiul reţine că potrivit raportului privind vizita preventivă în *****, a Avocatului Poporului (Ombudsmanul), din 31.07.2019 aprobat la 05.08.2019, şi raportul Consiliului pentru prevenirea torturii (CPT), din 11.02.2020, privind vizita de monitorizare la Penitenciarul nr.18, cu referire la condiţiile de detenţie, s-au reţinut condiţii precare de detenţie, şi anume suprapopularea penitenciarului, condiţii deplorabile din boxa pentru refuzul de hrană, şi lipsa personalului medical specializat în instituţia penitenciară.

58. Totuşi, având în vedere că, la soluţionarea acestui tip de plângeri legiuitorul a prevăzut nu numai necesitatea constatării de către instanţă a încălcărilor privind condiţiile de detenţie care au afectat grav drepturile petentului, ci şi stabilirea unei reduceri a pedepsei care variază de la 1 zi la 3 zile, în dependenţă de gradul şi intensitatea suferinţelor, astfel, instanța a analizat şi celelalte alegaţii invocate de către petent în plângerea depusă.

59. Se consideră necesar de a preciza că, la 28 februarie 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunţat mai multe decizii în cauzele Baban şi alţii c. Moldovei, Bulgacov şi alţii c. Moldovei, Cobîlceanu şi alţii c. Moldovei, Filat şi alţii c. Moldovei, Condreanu şi alţii c. Moldovei, Grigoraş şi alţii c. Moldovei şi Talambuţa şi alţii c. Moldovei, unde reclamanţii s-au plâns în faţa Curţii în baza art. 3 CEDO, invocând condiţiile materiale inadecvate de detenţie şi, în unele

cereri, lipsa asistenţei medicale corespunzătoare, precum şi lipsa unui remediu efectiv pentru realizarea drepturilor lor.

60. Astfel, făcând referire la decizia pronunţată anterior la data de 28 februarie 2019 în cauza Draniceru c. Moldovei, şi având în vedere noul remediu preventiv compensatoriu pentru condiţiile inadecvate de detenţie în baza Legii nr. 163 din 20 iulie 2017 (în vigoare din 01 ianuarie 2019) şi Legii nr.272 pentru modificarea Codului de procedură penală, Curtea a considerat că, în principiu, acesta ar putea remedia în mod adecvat încălcările Convenţiei provocate de anumite condiţii precare de detenţie.

61. Curtea a considerat că, noul remediu instituit prin Legile nr. 163 şi n. 272 este adoptat, în principiu, în conformitate cu criteriile enunţate în cauza Şişanov c. Moldovei, şi că el ar putea fi considerat a priori efectiv pentru contestarea condiţiilor inadecvate de detenţie din Republica Moldova, astfel încât Curtea a declarat respectivele cereri inadmisibile din cauza neepuizării remediului naţional în acest sens.

62. Astfel, potrivit materialelor cauzei, condamnatul Negru ***** *****, s-a aflat în Penitenciarul nr. 13 Chişinău şi Penitenciarul nr. 18 Brăneşti în condiţii precare de detenţie, luând în consideraţie totalitatea efectelor cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum şi intensitatea, gravitatea şi durata încălcării, ţinând cont de principiile proporţionalităţii şi echităţii, urmează să beneficieze de reducere pentru fiecare zi de detenţie, în condiţii precare în Penitenciarul nr. 13 Chişinău şi Penitenciarul nr. 18 Brăneşti, în calitate de condamnat.

63. Referitor la perioada de detenţie în condiţii contrare prevederilor art. 3 din CEDO, a lui Negru ***** *****, din Penitenciarul nr. 13 Chişinău şi Penitenciarul nr. 18 Brăneşti, perioada de la 17.03.2022 până în prezent 03.07.2023, în calitate de condamnat, pe un termen de 473 (patru sute şaptezeci şi trei) zile, luând în consideraţie totalitatea efectelor cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum şi intensitatea, gravitatea şi durata încălcării, ţinând cont de principiile proporţionalităţii şi echităţii, condamnatul urmează să beneficieze de o reducere de 1 (una) zi pentru fiecare 10 zile de detenţie, astfel încât din termenul pedepsei stabilite lui Negru ***** *****, să se reducă cu 47 (patruzeci şi şapte) zile (conform formulei 470 zile x 1/10 = 47 zile), pentru perioada de aflare în condiţii precare în Penitenciarul nr. 13 Chişinău şi Penitenciarul nr. 18 Brăneşti.

64. În ceea ce priveşte perioada de 3 (trei) zile calculate în condiţiile art. $473^4$ alin. (4) din Codul de procedură penală, (din perioada de 473 zile şi care nu au putut fi împărţite la 10), instanţa de fond justificat a considerat oportună compensarea acestora în valoare bănească în beneficiul condamnatului Negru ***** *****, a sumei de bani în mărime de 150 (una sută cincizeci) lei, şi

anume a câte o unitate convenţională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie.

65. Se apreciază că remediul aplicat în speţa dată este unul adecvat şi suficient, bazat pe o justă şi echitabilă evaluare a circumstanţelor de fapt cu o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat şi recompensa instituită, şi care va avea efectul compensatoriu proporţional circumstanţelor constatate.

66. Prin urmare, Colegiul penal, conchide că recursurile depuse poartă un caracter declarativ, iar temeiuri de casare a încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 3 iulie 2023, nu au fost identificate.

67. În conformitate cu prevederile art. art. 469-472, 449 pct.1) lit. a) din Codul de procedură penală, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău,-

**D E C I D E:**

Respinge ca nefondate, recursul avocatului Boris Bulbuc în interesele condamnatului Negru ***** și recursul directorului Penitenciarului nr. 18 Brănești, comisar principal de justiție, Savca Eugeniu, declarate împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Central din 3 iulie 2023, prin care s-a admis parţial plângerea condamnatului Negru ***** ***** declarată împotriva administraţiei instituţiei penitenciare, Penitenciarul nr. 13 Chişinău şi Penitenciarul nr. 18 Brăneşti, cu privire la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, s-a constatat faptul că, condamnatul Negru ***** *****, născut la *****, a fost deţinut în Penitenciarul nr. 18 Brăneşti, perioada continuă de la 17.03.2022 până în prezent 03.07.2023, pe o perioadă totală de 473 zile, în calitate de condamnat, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din CEDO, în condiţiile art. $473^4$ alin. (4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Negru ***** *****, născut la *****, cu 47 (patruzeci şi şapte) zile, pentru perioada de 473 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenţie *****, în calitate de condamnat, în condiţii contrare prevederilor art.3 din CEDO, în privinţa perioadei de 3 (trei) zile calculate în condiţiile art. $473^4$ alin. (4) din Codul de procedură penală, (din perioada de 473 zile şi care nu au putut fi împărţite la 10), s-a dispus compensarea acestora în valoare bănească în beneficiul condamnatului Negru ***** *****, născut la *****, a sumei de bani în mărime de 150 (una sută cincizeci) lei, şi anume a câte o unitate convenţională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanţelor al RM, procesul la cererea condamnatului Negru ***** ***** împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform

jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în partea perioadei sale de detenţie în Penitenciarul nr. 13 Chişinău şi Penitenciarul nr. 18 Brăneşti în perioada de la 06.09.2019 până la 17.03.2022, s-a încetat, pe motivul că, pe marginea cerinţei date există o încheiere definitivă și irevocabilă.

Menține încheierea contestată fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei, judecătorul: Silvia Cecan

Judecătorii: Liubovi Brînza

Ecaterina Palanciuc